УДК 316.422
Рєзанова Н. О.[1]
[1]канд. філос. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Слід наголосити, що інновації виконують роль основного інструменту для вирішення проблем, що виникають в суспільстві. Поєднуючи досягнення науки з можливостями виробництва, інновації задовольняють зростаючі потреби соціуму за допомогою створюваних нововведень, виступають необхідною умовою його розвитку та оновлення.

Глобалізація світової спільноти, посилення конкуренції призвели до того, що потік інновацій стає все більш цілеспрямованим і відтвореним на постійній основі, а рівень розвитку держав починає оцінюватися за їх

інноваційною спроможністю. У зв'язку з цим, учені заговорили про перехід найбільш передових європейських держав до нового типу цивілізаційного розвитку, який знаменує собою черговий крок у поступальному розвитку західного суспільства, а в перспективі стає орієнтиром для всього світу. Відмінна риса сучасного світу - масштабні, що стрімко розгортаються інноваційні перетворення. Сьогодні світова спільнота цілеспрямовано прагне до безперервного оновлення в різних сферах його життєдіяльності.

При зверненні до історичних коренів, з'ясовується, що спочатку інноваціями називали явища культури, яких не було на попередніх стадіях розвитку суспільства, але які з'явилися на даній стадії, закріпилися в ній як у знаковій формі, так і у змінах способів і результатів людської діяльності. Потім проблематику інновацій досліджувала економічна наука, що вважала інновації основним джерелом розвитку економіки на її певній стадії. Саме в лоні економічної науки дане поняття, починаючи з 20-х років минулого століття, проіснувало довгий час. У контексті економічної науки під інноваціями розумівся їх окремий вид - техніко-технологічні інновації. Економічною теорією поняття інновацій було звужено до їх окремого виду. Цим пояснюється той факт, що в зарубіжній і вітчизняній науковій літературі найчастіше ми стикаємося поки з вузьким трактуванням інновацій, коли у розумінні інновації домінує науково-технічний аспект, що стосується створення та виробництва нової продукції, нововведень у технології, що сприяють стрімкому досягненню комерційного ефекту.

Поняття інновації включає в себе відкриття - приріст знання і винахід - новий спосіб використання існуючих знань. Вперше термін "інновація" почав використовуватися в антропології та етнології в XIX ст.. і спочатку означав процес введення елементів однієї культури в іншу. Інновації, що відбуваються в одній сфері життя соціуму можуть викликати зовсім несподівані зміни і в інших сферах. Значний вплив на суспільство можуть здійснювати нововведення у сфері культури і особливо ідеології. Вважається, що віра в неминучість прогресу сприяла розвитку Європи в XVII-XIX століттях. Нововведення, як необхідні умови змін, відіграють все більшу роль у нашому житті. З'явився навіть новий науковий напрям "інноватика", найбільш важлива проблема якої - вивчення процесів поширення нововведеннь. Сам процес поширення інновацій всередині соціальної системи, а також їх рух між підсистемами називається дифузія. Якщо в минулі часи процес поширення будь-якого нововведення займав кілька століть, то в кінці XX століття розвиток засобів комунікацій, зняття інформаційних бар'єрів посприяли різкому прискоренню процесів дифузії. Так, "великий дифузійний стрибок" кінця XX століття пов'язаний з розвитком комп'ютерних мереж зв'язку.

Таким чином, в рамках соціального дискурсу інновація - це сучасна форма об'єктивації нового за якою закріплюється статус основоположного чинника соціального розвитку. Інновації виступають необхідною умовою розвитку соціуму, з'єднуючи досягнення науки і можливості виробництва, вони задовольняють соціальні потреб за допомогою створюваних нововведень. Питання про природу інновацій, специфіку інноваційної діяльності та методів управління ними набувають сьогодні важливого характеру, тому що є підґрунтям для розуміння механізмів соціального розвитку, оновлення суспільства.